

Els taxistes del tsar - Joan Daniel Bezsonoff

Joan Daniel Bezsonoff (Perpinyà, 1963) és conegut al Principat sobretot des del 2002, quan va començar a publicar a l'editorial Empúries, on han aparegut tres novel·les seves (*La presonera d'Alger*, *La guerra dels cornuts* i *Les amnèsies de Déu*) centrades en episodis bèl·lics, que han obtingut premis prestigiosos i un cert èxit de públic. Ara ha publicat *Els taxistes del tsar*, on es capbussa en els seus orígens russos. Pot semblar un canvi d'eix temàtic si ignorem que abans de desembarcar a Barcelona havia publicat uns quants llibres amb l'editorial El Trabucaire, que malauradament no són gaire coneguts fora del Rosselló. Els llibres publicats a Perpinyà mostren dues línies: d'una banda, la recreació de situacions de guerra (*Les rambles de Saigon*); de l'altra, la introspecció autobiogràfica (*Les dones de paper*). Aquest llibre, doncs, no és el primer on l'autor reflexiona sobre uns fets que l'afecten personalment -i que alhora aconsegueixen fàcilment interessar el lector. D'altra banda, la guerra tampoc no és absent d'*Els taxistes del tsar*, ja que si el seu avi Mitrofan va fugir de Rússia va ser precisament a causa del conflicte civil. En fi: quan un europeu escriu una aproximació biogràfica, li brota la història d'Europa.

El llibre, doncs, ofereix una investigació sobre l'avi de l'autor, un oficial tsarista que va morir mentre feia de taxista a París set anys abans que pogués conèixer personalment el seu nét. L'autor s'entrevista amb familiars i amics, analitza la seva rusofília i acaba viatjant a Moscou mirant d'escatir la seva pròpia identitat: la d'un escriptor tècnicament francès, amb cognom rus, que escriu en català. Coneixem, així, l'arbre genealògic, l'escola d'oficials, les colònies d'emigrants, la lluita incruenta amb la llengua russa, els carrers nevats. Tot plegat, amb l'estil a què l'autor ens té acostumats: adjectius sorprenents, incursions metalingüístiques, retrats enlluernadors, reflexions personals, sentit de l'humor i de la història, autocrítica, amor i dolor en una prosa lleugera i concentrada. No em puc resistir a copiar una de les seves frases: "Adaptar al cine *Guerra i pau* o *El Quixot* és reproduir *La rendició de Breda* en un segell o tocar la simfonia quaranta de Mozart amb una harmònica."

Al capdavant, la sinopsi és coneguda: les dones i la guerra il·lusionen els personatges; després arriba la decepció, ineluctable i definitiva. És el que s'esdevé en

moltes novel·les, només que en les de Bezsonoff hi ha una *joie de vivre*, una alegria trista i còsmica que ens recorda la dels seus paisans: els cosacs de Isaak Babel, els funcionaris de Gògol, els exiliats de Nabokov, tota la literatura d'un país que va deixar d'existir i que ara, amb l'excusa de rescatar un "avi de paper", podem llegir en un català sonor, escrit per un lector voraç, per un escriptor que mereix l'adjectiu d'insomne (que és precisament el que vol dir "bezsonoff").